

שנאבדה ונתכפר באחרת, או ולד תודה] שהיא נקרבת כתודה ונאכלת ליום ולילה בלבד, ואינה טעונה לחם!?

אמר ליה רבי ללוי: כמדומה אני שאין לו [ללוי] מזה בקרקרו —

א-א וכי מפרישין תחלה למותרות, וכי יתכן להפריש בהמה שתהיה מותר תודה בלי שהיא באמת מותר תודה! (1)

יתוב רבי יצחק בר שמואל בר מרתא קמיה דרב נחמן, ויתוב וקאמר [ישב רבי יצחק לפני רב נחמן, והקשה], הרי יש תקנה לזו שנתורה, על ידי הבאת בהמה נוספת על תנאי באופן אחר:

וליתיה בהמה ולחם, ולימא: אי הך דקיימא תמורה היא, הא תודה והא לחמה.

ואי הך דקיימא תודה היא — הא לחמה, והא תיהוי תמורה, ותמורת תודה נאכלת ליום ולילה, אך אינה טעונה לחם!?

אמר ליה רב נחמן לרבי יצחק:

עני מרי [ענני מורי]! ארבעין בכתפיה, וכשר [מלקות ארבעים בין כתפיו, וכשר הדבר]!?! כלומר, וכי נאמר לו שימיר ויעבור בלאו שחייבים עליו מלקות!?

רב עולא בר אבא חלש, על לגביה אביי ורבנן, ויתבי וקא אמרי [רב עולא חלה, ועלו לבקרר אביי והחכמים וישבו והקשו]: הרי יש תקנה לזו שנתורה, על ידי הבאת לחם על ספק:

א. לעיל עב ב, נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש: לדעת ריש לקיש כל שהלחם מחוץ לחומת העזרה בשעת השחיטה אין הלחם קדוש, ואילו לרבי יוחנן, אפילו היה הלחם חוץ לעזרה, כל שהיה הלחם בשעת שחיטה בירושלים שהוא מקום אכילת הלחם, הרי הלחם קדוש.

ב. בסוגיא לעיל הקשתה הגמרא: למה אין תקנה לתודה, והרי יכול להביא לחם על ספק, שאם זו הקיימת תמורה היא, יצא הלחם לחולין!?! ותירצה הגמרא, שאין מביאין חולין לעזרה; ועל תירוצ זה סובבים הולכים דברי הגמרא כאן.

שייך כאן!?

וכתב לפרש: לוי קיצר בלשונו, וכוונתו היתה שיפריש מעות שיהיה בהם כדי מותר, ויקח מן המעות בהמה ולחם, ומהמותר יקח עוד בהמה, ואם כן העצה נכונה; רק גם על זה השיב רבי, שלכתחילה אינו יכול להקצות מעות על דעת שיהיה בהם מותר כדי להקריב בהמה בלי לחם, זה אסור לכתחילה; [ונראה מדבריו, שממותר מעות תודה, רצה מביא תודה עם לחם רצה מביא תודה בלי לחם, שאם לא כן איך יתנה, והדברים מיוחדים].

בשלך [כדכתיב "וזבחת מבקרך ומצאנך ... בשעריך"], מה שלי בשלך אסור [דהיינו "שחוטיו חוץ"], אף שלך בשלי אסור.

וברש"י מכתב יד לקמן פא א ד"ה וליקדשו, מבואר טעם אחר להא דמביא אדם כבשתו לעזרה ומקדישה אחר כך, והוא משום צורך קרבן.

1. ב"שפת אמת" נתקשה: מא סלקא דעתיה דלוי; וגם נתקשה בלשון "וכי מפרישין תחילה למותרות", והרי תמוה יותר, מה ענין מותרות

ה" כתיב, והיינו בעזרה. (4)

ואם לנפניהו גוואי [בתוך העזרה], אף כך אי אפשר כי קא מעייל ספק חולין לעזרה –

הלכך לא אפשר לתקן באופן זה.

מתקוף לה רב שישא בריה דרב אידי, הרי מכל מקום יכול הוא להביא לחם, כי:

אם איתא לדחוקיה [אם אכן הדין הוא כחזקיה] דאמר לעיל עח ב תודה שנשחטה על שמונים חלות [כפול מהמספר הדרוש], קדשו להם ארבעים בלבד מתוך שמונים, והשאר לאחריות; אם כן למה אין תקנה לתודה שנתערבה בתמורתה לייתי בהמה נוספת, ולייתי שמונים חלות בהדה [יביא שמונים חלות עמה], ולימא: אי הך דקיימא תודה היא, הא נמי תיהוי תודה, והא שמונים דתרווייהו [אם זו שנותרה תודה היא, תהא אף זו שהבאתי תודה, ואלו הן

אם איתא לדרכי יוחנן [אם אכן הדין הוא כרבי יוחנן], (2) דאמר: אפילו היה הלחם בשעת שחיטה הוי לחומת העזרה, הרי הוא קדוש, אם כן למה אין תקנה לתודה שנתערבה בתמורתה, ומת אחד מהם?! והרי:

לייתי לחם, ולותבה חוץ לחומת העזרה [ישים את הלחם מחוץ לחומת העזרה] שלא להכניס ספק חולין לעזרה, ולימא: אי הך דקיימא תודה היא – הא לחמה, ואי לא, ליפוק הלחם לחולין, שהרי אין כאן הכנסת ספק חולין לעזרה?! (3)

ומשנינן: לכך אין יכול הוא לעשות כן, משום דאיכא ארבע לחמי תרומה [אחד מכל מין] שהוא צריך להניף – והיכי ליעביד [כיצד יעשה]?!]

לנפניהו אבראי [אם יניף אותם מחוץ לעזרה], הרי אי אפשר, כי בתנופה "לפני

התוספות שבלחמי תודה יש עבודה כי צריך להניפם, אלא כוונתם שהלחם הוא קרבן וכשמכניסו לעזרה להתקדש שם בשחיטה, זה חשוב כמו עבודה, וצריך תלמוד].

4. ביאר רש"י מכתב יד: משום דאיכא ארבע להניף: אותן ארבע הנאכלות לכהן טעונין תנופה עם חזה ושוק, כדאמר בפרק כל המנחות באות מצה [לעיל סב א]: כל מקום שיש לחם הלחם מלמעלה, ועוד תניא בתורת כהנים גבי תנופה בפרשת צו את אהרן [על הפסוק בפרק ז "ידי תביאנה את אשי ה', את החלב על החזה יביאנו, את החזה להניף אותו תנופה לפני ה' ... כי את חזה התנופה ואת שוק התרומה לקחתי מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם ואתן אותם לאהרן הכהן ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל": "חזה" זה

2. ראה בסוגיית הגמרא לעיל, שהסיקה הגמרא כרבי יוחנן.

3. כלומר, הניחא לריש לקיש שאין הלחם קדוש אלא כשהוא בעזרה, אין יכול לעשות כן, שאין מכניסין חולין לעזרה, אך לרבי יוחנן, לא יכניס את הלחם לעזרה, ויתנה. [ויש לעיין: לפי מה שלא העלתה הגמרא בדעתה, שצריך להכניסה לעזרה משום תנופה, אם כן למה הקשתה הגמרא לפי רבי יוחנן דוקא, והרי אף לריש לקיש תיקשי, לפי מה שכתבו התוספות לעיל פ ב [הובא בהערה שם], דלא אסרינן להכניס חולין לעזרה אלא היכא דאיכא כעין עבודה כי הכא, ופשטות כוונתם היא לתנופה; ואם כן אפילו לריש לקיש יכול להכניסם לעזרה, אם לא משום תנופה?! ומזה מוכח לכאורה, שאין כוונת

שמונים החלות הנדרשות לשתי התודות].

ואי הך דקיימא תמורה היא, הא ליהוי תורה,

והא — החלות שהבאתי — לחמה, וליקדשו להו ממילא ארבעים בלבד מתוך שמונים, והשאר לאחריות.⁽⁵⁾

ושפיר דמי, ואף על גב דהן חולין, כהלל הזקן [שהיה] מביאה [לעולתו] כשהיא חולין לעזרה, ומקדשה וסומך עליה ושוחט; אבל בהנך דלעיל דליכא אלא חדא בהמה, ודלמא תמורה היא ולא חזייא ללחם, מעיקרא חולין לעזרה קא מעייל על חנם; ונראה היטב בתוספות — כפי שהגיה נכונה את דבריהם ב"יד בנימין", על פי רש"י מכתב יד שלפנינו, ולא היה בידי האחרונים שהגיהו דבריהם באופן אחר — שבאמת לא הביאו אלא את החלק השני בדברי רש"י, ואילו את תחילת דבריו לא הביאו].

והנה בהערה לעיל עח ב באותה סוגיא דליקדשו ארבעים מתוך שמונים, הובא בשם התוספות שהוא צריך להרים יא חלות מכל מין, ומשום שאינו יודע איזה חלות קדושה, וכשלוקח יא מכל מין בהכרח שיש בתוכן אחת — שהוא צריך לתרום — שהיא ודאי קדושה; ולפי שיטתם מוכח מחזקיה עצמו שבאופן זה אין בזה משום חולין בעזרה, שהרי מרים הוא אחת שאינה קדושה.

אבל שיטת הרמב"ם — כפי שהובאה בהערה שם — שאינו מרים יא חלות, אלא מושך ארבעים מתוך השמונים, ומניף ומרים מהם ארבע חלות.

ב. בפירוש המיוחס לרש"י, כתב: וליקדשו ארבעים מתוך שמונים, ויכניס שמונה חלות לעזרה להניף, והני שמונה דגוואי, לא הוה ארבעה מינייהו חולין בעזרה, ממה נפשך, דאי הך דקיימא תורה היא, הוו שתי תודות ושמונה חלות תרומה, ואי הך דקיימא תמורה, ולא הוה אלא חדא תורה, הני שמונה ליחשבינהו מהני ארבעים דקדשו, ולא הוו חולין בעזרה.

חזה, "התנופה" זה תנופת הסל, "שוק" זה השוק, "התרומה" זה תרומת תודה, ותרומת תודה היינו ארבע חלות, ובתנופה כתיב "לפני ה'"; ומתבאר מדברי רש"י, שהוא מפרש את הדרשה לענין תנופה.

5. תוספת ביאור:

א. לכאורה אין מובנת הקושיא, כי כשם שאינו יכול להביא ארבעים לחמים בלבד על ספק, משום שהוא מביא חולין לעזרה, כך אינו יכול להביא ארבעים נוספים על ספק, ומה הועיל במה שחייב עצמו בארבעים, והביא שמונים שלא קדשו מתוכם אלא ארבעים!?

וביאר רש"י מכתב יד: וליקדשו לה ארבעים מתוך שמונים, ואינך ארבעים הוי ליה מפריש לאחריות, דהכי אמר חזקיה לעיל "לאחריות קא מכיין" [ראה לעיל עח ב: כי פליגי בסתמא, מר סבר לאחריות קמכין], והמפריש שני קרבנות שניהם קדושים...

ובפשוטו היה נראה כביאור כוונת רש"י, על פי מה שנתבאר בהערה לעיל פ ב, שהמביא שתי קרבנות לאחריות חלה קדושת אחריות על הקרבן הנוסף, והיינו, שבכל אופן יש קדושה על התוספת ואפילו אם יביא את הקרבן המקורי, וכך הוא הדין בלחם שהוא מביא לאחריות, שאין אלו חולין בעזרה, כי בכל אופן חלה קדושה על הלחם.

אלא שמהמשך דברי רש"י נראה טעם אחר לגמרי, שכתב: והכא נמי כולוהו שמונים קדשי עם התודה, וארבעים באפי נפשיה, הילכך ליכא למיפרך "מעייל חולין לעזרה", דכיון דלאחריות קא מעייל להו — צורך קרבן נינהו,

ומשנין: **משום דקא ממעט באכילה** [דארבע],⁽⁶⁾ כלומר, ממעט הוא במספר אוכלי ארבעת חלות התרומה; שהרי מתוך ארבעים החלות ארבע מהן הן תרומה ודאית הנאכלת לכהנים ליום ולילה בלבד, ואילו ארבע החלות הנוספות שיפריש [כי שמא

אמר הקשה ליה רב אשי לרב כהנא, על מה

והנה לשיטת התוספות, אין שייך לומר כפירוש זה, כי הרי צריך הוא לתרום ולהניף יא חלות, ובהכרח שיש בתוכן אחת שאינה קדושה, אם זו העומדת לפנינו תמורה היא. אך לשיטת הרמב"ם יש להעמיד שיטה זו, והיינו שיעשה כך: ירים ארבעים חלות מתוך השמונים, ויאמר: אם לא קדשו אלא ארבעים מתוך שמונים, כי אז יהיו אלו הארבעים שקדשו, ואם שתיהן תודות וקדשו כולם, כי אז יהיו עשרים מתוך מה שהוא מרים לתודה זו, ועשרים לתודה זו, ויקח ארבע מן העשרים האלו וארבע מן העשרים האלו ויניסם לעזרה, יניפם ויתנם תרומה לכהן; כן נראה לכאורה; וראה ב"קרבן אורה".

ג. לכאורה קשה לשני הפירושים: למה לי שיביא שמונים בסתמא ויקדשו מאליהם ארבעים מתוך שמונים וכדעת חזקיה, יביא שמונים ויפרש "קדשו ארבעים מתוך שמונים", דכולי עלמא מודו דקדשו ארבעים מתוך שמונים והשאר לאחורית, כמבואר לעיל! ? [ולכאורה קשה גם, למה לא יביא ארבעים מפורשות לתודה וארבעים מפורשות לאחורית], וראה מה שכתבו בזה התוספות, וב"צאן קדשים", "חק נתן" ו"קרבן אורה".

6. כן היא גירסא אחת ברש"י מכתב יד.

7. נתבאר על פי רש"י מכתב יד; והיינו,

שמתוך ריבוי החלות לא יאכלו כולם, ושמא יישארו לאחר זמנם אותם חלות שהם קודש; וכן פירש בפירוש המיוחס לרש"י בפירוש שני, ולפי שיטתו אין צורך להוסיף, שהחשש הוא שמא יישארו אותם חלות שהם קודש, אלא ודאי שהן קודש, כי הרי לשיטתו, כל החלות הן קודש, רק שחלקן ספק תרומה; [וראה ב"קרבן אורה"].

ובפירוש המיוחס לרש"י בפירוש ראשון גורס "דקא ממעט באכילה דארבעים" וביאר: הכהן אינו רוצה לאכול כי אם ארבע חלות, כי הוא סבור שמא אין כאן אלא תודה אחת, ואין לו לאכול אלא ארבע חלות בלבד; ומאידך, הבעלים אינם יכולים לאכול את כל החלות הנתרות, כי הם חוששים שמא שמונה חלות הן תרומה ואסורות לזרים, ונמצאו אותן ארבע חלות אבודות.

והוסיף שם: ולעיל דאמרינן [ולייית לחם, ולימא, אי הך דקיימא תודה היא, הא לחמה] אי לא ליפוק לחולין, ליכא למימר "קממעט באכילה דארבעים", דהתם ליכא אלא ארבעים חלות, וממה נפשך אית ליה לפרושי ארבע לתרומה, אבל הכא דמפריש שמונים חלות, איכא למימר דארבעים שלא לצורך הן, וקא ממעט לבעלים באכילה דארבעים; [והדברים צריכים ביאור: כי סוף סוף ארבעים אלו ספק הן, כשם שבענינו הארבעים הנוספים ספק הם, ומה בין זה לזה! ?].

והאי [הולד] ליהוי מותר תודה [כמו שהוא באמת אם אינו מפרישו לתודה] שהוא אינו טעון לחם.

אמר תירץ ליה רב כהנא לרב אשי:

מאן לימא לן, דהא דאמר רבי יוחנן היינו משום דקסבר: אם שיירו לולד לשם קדשים הרי הוא משוייר? כלומר, מנין לך שסובר רבי יוחנן שהולד ברשותו של המקדיש לעשותו קרבן בפני עצמו, ומטעם זה אמר רבי יוחנן שיכול להתכפר בולד, כי ברשותו הוא לעשותו חטאת, עד שאתה אומר: כשם שיכול הוא לעשות את וולד החטאת לקרבן חטאת, כך יכול הוא לעשות את וולד התודה לקרבן תודה —

דלמא באמת אם שיירו אינו משוייר, כלומר, אין הולד ברשות המקדיש לעשותו קרבן, ולא מטעם זה מתכפר הוא בולד, ואלא היינו טעמא דרבי יוחנן, דקסבר אדם מתכפר בשבח הקדש. כלומר, אף ששל הקדש השביח, מכל מקום, יכול הוא להתכפר בו. ואם כן, וולד התודה אין דינו אלא כפי שהוא מחמת ההקדש שאינו טעון לחם, ואינו ברשותו לעשותו לתודה גמורה ולהצריכו לחם.⁽⁹⁾

רבינא איקלע לדמהוריא [נקלע למקום שנקרא כן], אמר הקשה ליה רב דימי בריה

שאמר רבי חייא תודה שנתערבה בתמורתה ומתה, חברתה אין לה תקנה:

אם איתא לדרכי יוחנן, דאמר: הפריש הטאת מעוברת, וילדה, רצה — בה [באם] מתכפר, רצה — בולדה מתכפר; ולפי שיטתו, אם הפריש את האם לתודה וילדה, אין אומרים שהולד הוא "מותר תודה" ואינו טעון לחם, אלא אם רוצה יכול הוא לעשותו לתודה נפרדת, ולהביא עמו לחם; אם כן, הרי יש תקנה לזו שנתערבה, כי:

לייתי בהמה מעוברת ופרישנה לתודה וימתין לה עד שתלד, ונמצא וולד זה תלוי ברצונו, שאם רצה עושהו לתודה ומביא עמו לחם, ואם לא רצה, הרי הולד "מותר תודה" שאינו טעון לחם; ולייתי שמונים חלות בהדה [יביא שמונים חלות עמם], ולימא [ויתנה]:

אי הך דקיימא [אם זו העומדת לפנינו מן התערובת] תמורה היא,⁽⁸⁾ כי אז היא וולדה תודה, כלומר, אף הולד יהא תודה כאמו, והא שמונים דתרוייהו [והרי שמונים החלות לאם ולולד] —

ואי הך דקיימא תודה היא [אם זו העומדת לפנינו מן התערובת, תודה היא], הא נמי תודה היא [האם שהפרשתיה לתודה, אף היא תודה] והא שמונים דתרוייהו [והרי שמונים החלות של שתיהן] —

8. כן נראה שהיתה כוונת הב"ח להגיה.

9. תוספת ביאור:

א. בתמורה כה ב [וביבמות עח א] מבואר, שהטעם דשיירו משוייר הוא משום שעובר לאו

ירך אמו; [ובתוספות לעיל פ א מבואר, שאם טעמו של רבי יוחנן הוא משום שאדם מתכפר בשבח הקדש, היינו שסובר רבי יוחנן עובר ירך אמו הוא, אבל אם עובר לאו ירך אמו הוא, אין זה שבח הקדש].

אי הך דקיימא תמורה היא, הרי הני תרתי [שתי הבהמות הנוספות שהבאתי] יהיו תודות [האחת לקיום הנדר, והשניה נדבה], והא שמונים דתרווייהו [והרי שמונים החלות, שטעונות שתי התודות].

ואי הך דקיימא תודה היא, והא דאמרי "עלי" נמי ליהוי תודה, כלומר, את הבהמה השניה שהבאתי הריני מפריש לקיום מה

דרב הונא מדמהוריא לרבינא: וכי למה אין תקנה לתודה שנתערכה בתמורתה!?

וליתי בהמה, יביא בהמה נוספת, ולימא "הרי עלי תודה" [ויפריש לקיום נדרו את הבהמה הזו, כדמפרש ואזיל],⁽¹⁰⁾ ולייתי עוד בהמה אחריתי [יביא בהמה אחרת לאחריות נדרו, כדמפרש ואזיל], והרי לפניו שלש בהמות, ולייתי שמונים בהמה [ויביא שמונים חלות], ולימא [ויתנה]:

ומתכפר בשבח הקדש, והיינו משום שולד חטאת הרי מתה, ולדברי שמואל, כנגדה בתודה אינה טעונה לחם, ואם אדם מתכפר בשבח הקדש, הרי התודה טעונה לחם, וכמבואר בסוגיית הגמרא בראש העמוד שם.

ובהערה שם נתבאר, שלכאורה יש לתמוה: מנין שחולק שמואל וסובר שאין אדם מתכפר בשבח הקדש, והרי יש לומר: אדרבה כיון שאדם מתכפר בשבח הקדש, אם כן אף ולד חטאת אינה מתה, אלא כשכבר נתכפר באמה, אבל קודם שנתכפר באמה, כיון שאדם מתכפר בשבח הקדש אין הולד הולך למיתה, שאינו הולך למיתה אלא משום שאין מתכפר בו!?

ונתבאר בהערה שם על פי התוספות, שאף אם אדם מתכפר בשבח הקדש, אין זה אלא בתודה, אבל בחטאת כיון שהלכה למשה מסיני הוא שולד חטאת למיתה הולך, אם כן מטעם זה עצמו אינו מתכפר בו, כי למיתה הוא; אך מסוגייתנו מבואר, דשפיר שייך לומר שאדם מתכפר בשבח הקדש אף לענין חטאת; ראה בכל זה בתוספות לעיל פ א.

10. לשון רש"י מכתב יד הוא: ולייתי בהמה

ובפשוטו היה נראה, שאם טעמו של רבי יוחנן הוא משום ששיירו משוייר, כי אז בשעת ההקדש דוקא הוא שיכול להקדיש את הולד לחטאת נפרדת, כי משום שעובר לאו ירך אמו הרי הן כשתי בהמות וכל אחת ראויה לחטאת; אבל בפשוטו מבואר כאן בסוגיא, שאין הוא צריך להחליט כן בשעת הפרשה, אלא לכשתלד הדבר תלוי ברצונו, שאם רצה הרי הוא מתיחס אליו כולד חטאת, ובתודה הרי הוא מותר תודה שאינו טעון לחם, ואם רצה, עושה את הולד לקרבן בפני עצמו.

ב. חילוק יש בין אם טעמו של רבי יוחנן הוא משום ששיירו משוייר, או שטעמו הוא מטעם "אדם מתכפר בשבח הקדש", כי אם הטעם הוא משום ששיירו משוייר, היינו דוקא כשהפריש חטאת מעוברת, ומשום שעובר לאו ירך אמו, אבל אם הטעם הוא משום שאדם מתכפר בשבח הקדש, כי אז אין הפרש בין אם הקדישה מעוברת או שהקדישה ריקנית ונתעברה, כי אדם מתכפר בשבח הקדש; ולפי זה מה שאמר רבי יוחנן "הפריש חטאת מעוברת" אינו בדוקא.

ג. הנה לעיל פ א מבואר בגמרא, דמדברי שמואל שאמר "כל שבחטאת מתה בתודה אינה טעונה לחם", מוכח שסובר שמואל שאין אדם

בשעת נדרו שיביא מן המעשר, הרי הוא מביא מן המעשר, ובמשתנו מתבאר כיצד הוא הדין כשלא הזכיר בנדרו אלא את התודה או את הלחם.

א. האומר "הרי עלי תודה", אף שלא הזכיר בנדרו את הלחם —

יביא הוא ולחמה מן החולין, כי התודה דבר שבחובה היא שהרי נדר להביאה, ומאחר שחייב עצמו בתודה, נתחייב להביא עמה לחם, ואף הלחם דבר שבחובה הוא, ושניהם אינם באים אלא מן החולין.

ב. האומר "תודה עלי מן החולין, ולחמה מן המעשר", יביא הוא ולחמה מן החולין; ואף שאילו היה אומר "תודה ולחמה עלי מן המעשר" יכול הוא להביאם מן המעשר, וכפי שמבואר בהמשך המשנה; והטעם: כי חיובו בתודה מחייבו להביא לחם, ושוב אין בכחו לומר שיביא את הלחם מן המעשר. (1)

שנתחייבתי ב"הרי עלי", והא שמונים דתרויהו —

ואידך — הבהמה השלישית שהבאתי — תהוי לאחריות של נדרי, ויקריבנה בלי לחם כדין בהמת אחריות. (11)

אמר תירץ ליה רבינא רב דימי בדרך תמיהה:

התורה הרי אמרה [קוהלת ה]: "טוב אשר לא תדור, משתדור ולא תשלם", ואת אמרת ליקום ולינדור בתחילה [ואתה מציע שידור נדר לכתחילה]! (12)?

מתניתין:

האומר "הרי עלי תודה ולחמה", אינו יכול להביאם ממעות מעשר שני שיש בידו, אלא יביאם מן החולין, וכפי שלומדת המשנה לקמן פא א מן הכתוב, שכל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין; אבל אם אמר

אחרת, ולימא עלי תודה אפריש אותו בהמה לנדרו, וטעות סופר יש כאן, וצריך לומר "ויפריש אותה בהמה לתודתו".

11. פירש רש"י מכתב יד: ולייתי עוד בהמה אחרת לאחריות נדרו, דהא "עלי" קאמר וחייב באחריותו, וחלה על האחת [נראה דצריך לומר "על האחרת"] קדושת אחריות; והוצרך רש"י לזה, משום שאם לא חלה קדושת אחריות אלא בספק היא עומדת אם כן אין יקריב את שלשתן, והרי כיון שהשניה קיימת לא חלה על השלישית קדושה כלל, ולא יתקן מאומה.

12. ביאר בפירוש המיוחס לרש"י: דסבירא ליה, טוב מזה ומזה שאינו נודר כלל; וכוונתו למבואר בחולין ב א [ועוד] שנחלקו רבי מאיר ורבי יהודה: טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר, דברי רבי מאיר; רבי יהודה אומר: טוב מזה ומזה נודר ומשלם, ואם כן סוגייתנו כרבי מאיר.

אבל התוספות כתבו: ואפילו רבי יהודה לא קאמר אלא דאמר "הרי זו" אבל מר "הרי עלי" לא, כדאיתא בריש חולין ב א.

ומזה מבואר שהמפריש שתי תודות או שתי חטאות לאחריות חלה על שתיהן קדושה ודאית; וכבר נתבאר בהערות לעיל ששיטת התוספות

1. לכאורה נראה, שאפילו אם לא אמר "תודה עלי מן החולין", אלא שאמר "תודה עלי" סתם,